3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин першої, третьої статті 40 Кодексу цивільного захисту України від 20 червня 2019 року № 6-р/2019. Офіційний вебпортал Конституційного Суду України. URL: https://ccu.gov.ua/docs/2810. Дата звернення: 10.06.2026.
4. Щербанюк О. Принципи права в аргументації рішень конституційних судів. Вісник Конституційного Суду України. 2021. № 5. С. 102–109. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/shcherbanyuk_visnyk_ksu_5_2021.pdf. Дата звернення: 06.06.2026.
5. Козюбра М. І. Верховенство права в українському конституційному судочинстві: проблеми та перспективи. Право України. 2010. № 4. С. 10–25. URL: https://pravoua.com.ua/storage/files/magazines/files/content-pravoukr-2010-3-pravoukr_2010_3-1.pdf. Дата звернення: 07.06.2026.
6. Рішення Конституційного Суду України (Другий сенат) у справі за конституційною скаргою Алексеєнка Кирила Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 3 квітня 2024 року № 4-р(II)/2024. Офіційний вебпортал Конституційного Суду України. URL: https://ccu.gov.ua/docs/3429. Дата звернення: 09.06.2026.

Однорал Дарія Леонідівна, *здобувач вищої освіти ступеня бакалавра 2 курсу спеціальності «Право» Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ*
Науковий керівник:
Тригубенко Галина Василівна, *кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КУРС УКРАЇНИ ЯК КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку України характеризується глибокими політичними, правовими та соціально-економічними трансформаціями, спрямованими на утвердження демократичних цінностей, верховенства права та забезпечення належного рівня захисту прав і свобод людини. Одним із ключових напрямів державної політики України є реалізація євроінтеграційного курсу, який набув статусу конституційного пріоритету та визначає стратегічний вектор розвитку держави. Особливого значення зазначений напрям набуває в умовах

повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, коли інтеграція до європейського політичного, економічного та правового простору виступає важливою гарантією збереження державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного розвитку країни.

Конституційне закріплення європейського курсу України стало результатом тривалого історичного та політико-правового процесу. Після проголошення незалежності Україна поступово формувала правові засади співробітництва з європейськими інституціями, що знайшло своє відображення у низці міжнародних договорів та нормативно-правових актів. Важливим етапом стало підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка визначила основні напрями адаптації національного законодавства до права ЄС та започаткувала якісно новий рівень взаємодії між Україною та європейською спільнотою [1].

Вирішальне значення для конституціоналізації євроінтеграційного курсу мало прийняття Закону України від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» [2]. У результаті відповідних змін до Конституції України було закріплено незворотність її європейського та євроатлантичного курсу. Зокрема, Верховна Рада України визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики щодо реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Європейському Союзі, Президент України виступає гарантом реалізації такого курсу, а Кабінет Міністрів України забезпечує його практичне втілення [3].

Конституційне закріплення євроінтеграційного напряму має не лише політичне, але й вагоме правове значення. Насамперед воно забезпечує стабільність стратегічного зовнішньополітичного вибору держави та унеможливлює його довільну зміну залежно від політичної кон’юнктури. Крім того, відповідні положення Конституції України формують нормативну основу для подальшого реформування державних інститутів відповідно до європейських стандартів демократії, прав людини та верховенства права.

Європейська інтеграція України передбачає комплексне реформування національної правової системи. Одним із головних напрямів цього процесу є адаптація законодавства України до acquis communautaire – правової системи Європейського Союзу. Виконання зазначеного завдання охоплює реформування судової системи, удосконалення антикорупційного законодавства, зміцнення інституційної спроможності органів державної влади, забезпечення незалежності суддів, захисту прав людини та ефективного функціонування демократичних інститутів [4].

Особливої актуальності питання євроінтеграції набули після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році. В умовах воєнного стану європейський вибір України отримав додаткове політичне та безпекове значення. Надання Україні статусу держави-кандидата на

вступ до Європейського Союзу рішенням Європейської Ради від 23 червня 2022 року стало важливим міжнародно-правовим визнанням європейських прагнень українського народу та результатів проведених реформ [5]. Подальшим етапом стало офіційне відкриття переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу. Нині євроінтеграційний курс реалізується в межах переговорної процедури, яка передбачає проведення двостороннього скринінгу законодавства, оцінювання відповідності національної правової системи acquis ЄС та поступове відкриття переговорних кластерів. Це свідчить про перехід від політичного декларування європейського вибору до практичної імплементації європейських стандартів у національне законодавство та діяльність державних інститутів, що є необхідною передумовою набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі.

Водночас реалізація євроінтеграційного курсу в умовах воєнного стану зіштовхується із серйозними викликами. Крім традиційних завдань — боротьби з корупцією, реформи судової влади та зміцнення державних інститутів — на перший план виходить безпековий фактор. Сьогодні вкрай важливо знайти правильний баланс: захистити державу від агресора і водночас зберегти демократичні цінності, не допускаючи надмірного обмеження прав і свобод громадян.

Необхідно зазначити, що євроінтеграційний курс України має не лише зовнішньополітичний, а й внутрішньодержавний вимір. Його реалізація сприяє модернізації публічного управління, підвищенню рівня правового захисту громадян, розвитку місцевого самоврядування, утвердженню принципів належного врядування та формуванню сучасної моделі взаємодії держави й суспільства. Відповідність європейським стандартам поступово стає визначальним критерієм оцінки ефективності діяльності державних інститутів та якості правового регулювання суспільних відносин.

Отже, євроінтеграційний курс України виступає одним із фундаментальних конституційних пріоритетів державного розвитку, який визначає стратегічний напрям модернізації правової системи та функціонування органів державної влади. Конституційне закріплення європейського вибору забезпечує його стабільність та незворотність, а також створює правові передумови для подальшої інтеграції України до європейського політичного, економічного та правового простору. В умовах воєнного часу реалізація цього курсу набуває особливого значення як важливий чинник зміцнення державності, утвердження демократичних цінностей та забезпечення сталого розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 04.06.2026).

2. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 07.02.2019 № 2680-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19 (дата звернення: 04.06.2026).
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (дата звернення: 04.06.2026).
4. Рагуліна К. А. Угода про асоціацію між Україною та ЄС як правова основа адаптації законодавства України до права Європейського Союзу. Право України. 2023. № 4, С. 45–58.
5. European Council. European Council conclusions on Ukraine candidate status, 23 June 2022. URL: https://www.consilium.europa.eu (дата звернення: 04.06.2026).

Пантелєєва Мірабєль Андріївна, *здобувачка вищої освіти ступеня бакалавра 2 курсу спеціальності «Право» Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ*
Науковий керівник:
Тригубенко Галина Василівна, *кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ*

ПРАВО НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО І СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ В КОНТЕКСТІ ПРИМУСОВОЇ ЕВАКУАЦІЇ ДІТЕЙ ІЗ ЗОН БОЙОВИХ ДІЙ

Повномасштабний збройний конфлікт в Україні загострив глибоку правову дилему: як забезпечити баланс між позитивними обов’язками держави щодо захисту життя особи та повагою до автономії сімейного життя.

Цей конфлікт лежить у суперечності між обов'язком держави рятувати життя дитини, що випливає зі статті 2 Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ), статті 3 Конвенції про права дитини, та правом батьків самостійно вирішувати долю сім'ї, гарантованим статтею 8 ЄКПЛ.

Відмова батьків від добровільної евакуації з зони ведення бойових дій зумовлює необхідність застосування державою примусових заходів, що становить втручання у право на повагу до сімейного життя.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) у своїй практиці виробив чіткий алгоритм оцінки правомірності такого втручання. Будь-яке обмеження прав, гарантованих статтею 8 ЄКПЛ, має відповідати трискладовому тесту: здійснюватися згідно із законом, переслідувати легітимну мету та бути